

Саопштење за јавност

Погрешно навођење имена животињске врсте у медијским текстовима у вези са пандемијом COVID-19 узрокује забуну јавности: уместо наведене врсте – видре, треба да стоји: нерц или визон

У смислу истинотог и објективног извештавања јавности у жеку пандемије вируса COVID-19, а како бисмо додатно спречили забуну јавности и непримерени страх од дивљих животиња (у овом случају – видре), дајемо следеће саопштење:

Током претходних неколико дана у многим домаћим медијима, на порталима и друштвеним мрежама појавила се застрашујућа вест о 93.000 јединки „видре“ на фарми у Шпанији, у једном селу у покрајини Арагон, од којих је већина заражена SARS-CoV-2 вирусом. Пошто тако представљају потенцијалне векторе болести COVID-19, наложено је њихово уништавање. Ова вест је у медијима потпуно погрешно интерпретирана и недовољно објашњена, због погрешног превода изворног текста. У том контексту Природњачки музеј у Београду има обавезу да разјасни ситуацију и спречи ширење погрешних стручних информација.

Приликом преузимања и превода изворног текста, преводиоцу се поткрала кључна грешка у преводу са енглеског језика имена заражене животињске врсте, јер се уопште не ради о видри (лат. *Lutra lutra*), већ о тзв. америчкој видрици, познатијој код нас као нерц или визон (лат. *Neovison vison*), а на енглеском језику *American Mink*. Име видре на енглеском језику је *Eurasian Otter* или само *Otter*.

Нерц је врста мале звери из породице куна (лат. *Mustelidae*) која је аутохтона у Северној Америци. Она се због цењеног крзна широм света одгаја на фармама животиња ради размножавања и коришћења њиховог крзна. Заједно са другим животињама које се фармски одгајају ради коришћења крзна, нерчеви се сврставају у тзв. „крзнашице“. Статус аутохтоних популација ове врсте у дивљини је повољан и стабилан, а врста је ван својег аутохтоног ареала проглашена изразито инвазивном врстом, чија појава није добродошла с аспекта заштите природе. У Европи је нерц успео да се насели и устали своје присуство најпре у земљама Феноскандије и балтичким земљама, а у осталом делу Европе се среће ређе и у мањем броју. Код нас је први и последњи пут званично забележена једна јединка 1974. године у околини Панчева. Претпоставља се да је одбегла с фарме која је некада постојала у Панчевачком риту, а тај једини доказни примерак се чува у нашем музеју. Нерчеви у заробљеништву представљају полудоместификоване јединке које су подвргнуте вештачкој селекцији ради добијања различите боје и богатијег крзна и оне се гаје на фармама управо ради коришћења њиховог крзна у индустрији одеће и одевних предмета.

Евроазијска видра (*Lutra lutra*), која је у домаћим медијима апострофирана уместо америчког нерца, не гаји се на таквим фармама. Њен статус у природи није повољан, већ је популација у опадању, а врста је на глобалном нивоу сврстана у категорију скоро угрожених, чије се стање оцењује као погоршавајуће, јер им опада бројност и смањује се величина ареала. У Србији је проглашена за строго заштићену врсту, а иако је популациони тренд већ извесно време стабилан, сврстана је у категорију рањивих и осетљивих врста.

С друге стране, а што није разјашњено ни у преводу нити у пренесеном тексту из других медија, је да су се нерчеви у Шпанији (које комерцијално узгајају на фармама, у

тесним кавезима, и жртвују ради коришћења крзна), као и раније неки примерци нерчева на фармама у Данској и Холандији, вероватно заразили вирусом COVID-19, управо од људи који су радили на фармама и манипулисали њима. Епидемиолошкиња Светске здравствене организације Марија ван Керков изјавила је да се сматра да је дошло до узајамног заражавања људи и нерчева, те да се истражује какву улогу нерчеви могу имати у преношењу вируса.

Иако је изворни текст био илустрован фотографијом нерчева у кавезима која описује о којој се врсти ради и у којим условима живе, српски медији су овај преведени, пренесени и битно модификовани текст илустровали фотографијама наше евроазијске видре у природним условима, које су биле доступне на интернету. Тим путем је наша јавност нехотице обманута, а видрама из слободне природе је нанета штета, јер су означене као потенцијална опасност по здравље људи, што није истина.

Дивље животиње које живе слободно у природи, за разлику од оних потпуно или делимично доместификованих, имају веома мале могућности да буду заражене вирусом који хара људском популацијом, а такође, постоје веома мале шансе да, уколико су ипак некако постале носиоци вируса, да њега и пренесу на људе.

Природњачки музеј апелује на медије, новинаре и преводиоце да савесно раде свој посао и да не доводе у заблуду јавност која је постала посебно осетљива на сваку нову вест о узроцима, току и последицама актуелне пандемије. Такође, као што важи и за човека, стављање сваке друге органске јединке, популације, врсте или групе врста на „оптуженичку клупу“, а без проверених и научно заснованих података, може бити погубно по њен статус заштите и опстанак у природи.

Један од изворних текстова који садржи праве информације и илустрацију:
<https://www.bbc.com/news/world-europe-53439263> .

Природњачки музеј очекује да медији који су нехотице објавили и пренели неистините информације, објаве овај деманти.

С поштовањем,

др Милан Пауновић
музејски саветник и кустос-руководилац збиркама сисара
директор Природњачког музеја у Београду